

Opintomatka Pohjanmaan maakuntiin Green Care -teemalla

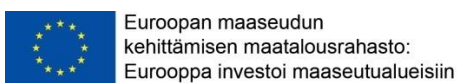
Matkaraportti 7.-9.5.2019

Maija Lipponen, Merja Leskinen, Riitta Turpeinen

Luonto voimaksi Kainuussa –hanke, Luke ja Kajaanin ammattikorkeakoulu

Kantri&Co. –hanke, Kainuun ammattiopisto

Kainuun ammattiopiston Kantri & Co. –hankkeen yksi valmennusteema on Green Care-toiminta maaseutuyrityksissä. Luonnonvarakeskuksen ja Kajaanin ammattikorkeakoulun Luonto voimaksi Kainuussa –hankkeen tavoitteena on lisätä eri toimijoiden tietoutta luontoperustaisesta toiminnasta ja toimintamalleista. Teemaan liittyen järjestettiin 7.-9.5.2019 yhteinen kotimaan opintomatka Pohjanmaan maakuntiin, joissa Green Care –palveluja on kehitetty monenlaisilla konsepteilla. Tutustuimme monipuolisesti erilaisiin LuontoHoivan ja LuontoVoiman palveluja tarjoaviin yrityksiin sekä virkistymme keväisessä luonnossa.

MATKAOHJELMA

7.5.2019

Klo 7.00 lähtö Kajaanista Seppälän pihalta minibussilla. Lähtöpaikka Kirkkoahontie 115, 87910 Linnantaus (Kajaani). Oman auton voi jättää Seppälän pihaan. Ajoaika noin 5h, 400 km ensimmäiseen vierailukohteeseen. Matkan varrella lounastauko.

Klo 13.00 [Aavakertun kotitila](#), yrityksen ja toiminnan esittely. Yrittäjä Anna Salmi, Österändsvägen 92, 65930 Södra Vallgrund. Kahviosta voi halutessaan ostaa itse kahvia ja purtavaa.

Siirtyminen Aavakerttu - Meribjörkö 17 km, n. 30 min

Klo 15.00 Majoittuminen [Meribjörkö](#):ssä mökissä meren rannalla. Veneretki maailman karikkoisimpaan saaristoon Unescon luonnon maailmanperintökohteessa n. 3 h perämööttöriveneillä. Yrittäjä Jukka Viita-aho. Iltapala ja sauna sekä aamupala. Mahdollisuus uida meressä.

8.5.2019

Klo 8.00 Lähtö Meribjörköstä, ajoaika 50 min.

Klo 9.00-10.30: [Lantgård i Sundom](#) Green Care -työtoiminnan esittely. Kronviksvägen 68, 65410 Sundom. Kahvi ja pulla.

Klo 10.30-12.00 Lounas Vaasan seudulla tai matkalla, omakustanteinen.

Siirtyminen Vaasa-Kosola 80 km, n. 1h

Klo 13.00-14.30 Kosolan maitotilan ja toiminnan yritysesittely. Taipaleentie 34, Kosolankylä, Ylihärmä.

Siirtyminen Kosola-Toiska 60 km n. 1h.

Klo 15.30-18.30 [Perhekoti Toiska](#), esittely ja kokemuksellista hevostoimintaa. Ilon kopse -yrittäjä Teea Ekola, Palonkuja 9, Koskenkorva

Klo 19.00 Majoittuminen [Ilmajoen Kestikartanossa](#) 2-3 hh huoneissa, sekä aamupala. Omakustanteinen päivällinen jossain alueella.

9.5.2019

Klo 9:00 matkaan

Siirtyminen Ilmajoen kestikartano – Aasitila Sirius 1 h 45 min

10.45–12.15 [Aasitila Sirius](#), yritysesittely. Yrittäjä Siru Anu Lahti, Halsua

Siirtyminen n. 1h + lounas Sievissä 1 h 15 min

Klo 14.30-16.00 [Isokummun lammastila](#), yrityksen ja toiminnan esittely. Sievi

Klo 16.00 Kotimatikalle, ajoaika Kajaaniin n. 2h 15 min. Kajaanissa noin 18:15.

Opintomatka on tarkoitettu kaikille Green Care toiminnasta kiinnostuneille. Opintomatikalle mahtuu 12 henkilöä ja paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen sähköpostilla riitta.turpeinen@kao.fi Ilmoittautuessa kerro mahdollinen erityisruokavaliosi. Opintomatikan järjestävät yhteistyössä Kantri & Co. –hanke (Kainuun ammattiopisto) ja Luvoka –hanke (Luke). Lisätietoja Riitta Turpeinen puh. 044 294 4514 ja Maija Lipponen maija.lipponen@luke.fi.

Pidätämme oikeuden ohjelman muutoksiin.

MATKAKERTOMUS

7.5.2019

Opintomatikan ensimmäinen kohde oli Mustasaaren Raippaluodossa sijaitseva **Aavakertun kotitila**. Tilalta löytyy ainakin hanhia, hevosia, lampaita, hiehoja, kanoja, kissoja, koiria, villasika ja viiriäisiä. Kesäajan toiminta keskittyy kotieläinpihaan matkailijoille, talvikaudella yrittäjä Anna Salmi tekee eläinvierailuja eri eläinlajien kanssa hoivakoteihin ja kouluihin sekä ottaa vastaan erityisryhmiä. Pikku hiljaa toiminta on laajentunut ja nyt kaupunki ostaa eläinvierailuja säännöllisesti hoivayksiköihinsä. Aavakertun tilalla järjestetään myös kaikille avoimia sekä erityisryhmien leirejä yhteistyössä muun muassa taidetoimijoiden kanssa. Tila on omavarainen lihan, maidon ja munien suhteen. Koko ajan kehitellään uutta.

Tilan Green Care -palvelut ovat saavuttamassa vakiintunutta asemaa Vaasan seudulla ja matkailijoita käy sesongin aikaan jopa satoja päivässä. Tila investoikin seuraavaksi laajempiin lämpimiin asiakastiloihin. Vierailulla keskusteltiin myös muun muassa eläintenpitoon liittyvistä luvista kotieläinpihatoiminnassa – toiminta vaatii eläintarhaluvat ja sen myötä vaatimukset esimerkiksi eläinten aitausten suhteen ovat kovemmat kuin koti- ja tuotantoeläimillä.

Hieno, sympaattinen paikka!

Kuva: Aavakertun kotitalan pihapiiriä. Tila pyrkii omavaraisuuteen lihan, maidon, munien ja sähkön suhteen.

Illasta tutustuimme yritykseen **Meribjörkö**, joka tarjoaa majoitus-, kokous-, ja ohjelmapalveluita Unescon maailmanperintökohteessa Merenkurkun saaristossa. Yritystoiminnan etuja alueella on kasvava matkailu saaristossa, uhkia puolestaan maankäyttöön liittyvät asiat ja ilmaston lämpeneminen ja sen myötä talviolosuhteiden heikkeneminen. Osa porukasta kävi illan aikana myös Saltkaretin näkötorjissa katselemassa miltä maankohoaminen ja merenpohjan paljastuminen näyttää ylhäältä käsin. Talviturkitkin taisi suurin osa mereen heittää!

Kuva: Näköala Meribjörkön kokoustilasta.

8.5.2019

Kuva: Sundomin päivätoimintakeskuksen pihapiiriä

Päivän ensimmäinen kohde Kårkulla samkommun tuottaa palveluja ruotsinkielellä vammaisille ja kehitysvammaisille länsirannikolla ja pääkaupunkiseudulla. Vierailimme Sundomin yksikössä (**Lantgård i Sundom**) Vaasassa, jossa on todella viihtyisä 13 asukkaan palveluasumis- ja päivätoimintakeskus puutarhoineen ja eläimien. Luonnonmateriaaleja hyödynnetään toiminnassa muun muassa hyönteishotellien tekemiseen verstaalla. Lähellä menee metsäpolku, jossa asiakat ulkoilevat kolmesti päivässä. Keskuksessa on kanoja ja lampaita. Keskus on perustettu 1995 ja Green Care -ajattelu on ollut alusta asti ohjaavana tekijänä, vaikka käsite on tullut käyttöön vasta myöhemmin. Keskuksen työntekijät ovat osallistuneet Green Care -hankkeisiin ja -koulutuksiin ja päivittäneet osaamistaan sekä jäsentäneet omaa toimintaa suhteessa Suomessa määriteltyihin käsitteisiin.

Kuva: Lampola ja kanala sekä taidetta sisätiloissa

Kehitysvammaisten päivätoiminnassa hyödynnetään toiminnallisina menetelminä esimerkiksi kanojen ja lampaiden hoitoa. Luonnonmateriaaleista askarrellaan ja tehdään käsitöitä ja taidetta. Asiakkaat valmistavat myyntiin hyönteishotelleja ja polttopuita. Erittäin siistejä ja viihtyisiä tiloja katsoessa tulee mieleen, että ympäristön esteettisyydellä ei voi olla olematta vaikutusta täällä asuvien hyvinvointiin – niin kotoisa on tämä laitosasumispaikka! Vierailulla tuli myös hyvä ruotsin kielikylpy!

Lounastauon jälkeen ajelimme kohti Ylihärmää Kosolan maitotilalle, joka on hiljattain lähtenyt mukaan alueella toimiviin hankkeisiin kehittämään Green Care –toimintaansa. Yrittäjä Maili Sillanpää on taustaltaan sosiaalialan ammattilainen ja työskennellyt kehitysvammaisten parissa. Hän kertoi meille Jylkkis-lehmän tarinan kautta tilalla tapahtuneesta traagisesta tulipalosta, joka vei navetan lisäksi kaikki lehmät Jylkkistä lukuun ottamatta. Moderni robottinavetta yläkerran sosiaalituloineen on rakennettu tulipalon jälkeen ja Jylkkis on saanut seurakseen yli satapäisen karjan.

Miten tällainen tuotantotila sitten sopii kehitysvammaisten päivätoiminnaksi, kun lypsy hoituu robotilla? Navetasta löytyy kyllä vielä käsityötäkin kuten ruokintaa, vasikoiden juottoa, siivoushommia, lakaisua ja vasikoiden siirtämistä. Säännöllisesti tilalla käyvien asiakkaiden tukitoimena maatilapäivätoiminta on koettu hyödyllisenä. Keskustelussa tuli ilmi myös tuotantotilaympäristön haasteet: turvallisuus- ja hygienianäkökulmat on huomioitava.

Tuotantotilaympäristö voi olla kuitenkin myös viihtyisä! Uskoisitko, että nämä kuvat on otettu navetasta?

Kuva: Kosolan maitotilan oleskelutilat. Myös nykyaikaisessa robotinavetassa on mahdollisuuksia erityisryhmien työtoiminnalle.

Päivän viimeiseen kohteeseen Ilmajoelle saavuimme kesäisessä säässä. Voimavaratila Toiska tarjoaa siellä Green Care -menetelmiä käyttäen muun muassa sijais- ja avohuollon palveluita 11– 19-vuotiaalle tytöille. Toiskan ”vanhaisäntä” Keijo Viertoma esitteli meille, mitä kaikkea Toiskassa tehdään – ja siellähän tehdään! Tontilla toimii perhekotiyrityksen lisäksi useita muitakin yrittäjiä. Sosiaalipedagoginen hevostoitinta on yksi Toiskan kulmakivistä ja siitä sekä koko 16 hevosen ja yhden aasin tallin toiminnasta vastaa yrittäjä Teea Ekola. Jokaisella perhekodin nuorella on oma hevonen, jonka avulla harjoitellaan kohtaamista, luottamuksen rakentamista ja vuorovaikutusta. Toiskan hevoset elävät luontaisessa laumassa aktiivipihatossa, jonne esimerkiksi ruokintapisteet on sijoitettu niin, että ne lisäävät hevosten päivittäistä liikkumista, mikä on tärkeää niiden hyvinvoinnille. Hevosten hyvinvointi onkin otettu yhdeksi kehittämiskärjeksi Toiskassa, sillä vain hyvinvoivilla eläimillä voidaan tuottaa hyvinvointia ihmisille!

Kuva: Toiskan tallista vastaa Teea Ekola.

Kuva: Toiskan Voimala on upea kokous- ja oleskelutila.

Kuva: Aasi Kaija sopii hevoslaumaan. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on yhtenä Toiskan lastensuojelutyön orientaationa.

9.5.2019

Aasitila Siriuksessahan oli muitakin eläimiä kuin aaseja! Yrittäjä Siru Anu Lahti tarjoaa päivätoimintaa kehitysvammaisille. Hän on työssään havainnut, kuinka eläinten hoito ja tilan työt ovat lisänneet asiakkaiden toimintakykyä. Kuntayhtymä Soiten alueella on otettu käyttöön Green Care - palveluseteli, jolla asiakas voi hankkia maatalo-avusteisia palveluja. Haasteena vain on se, että palvelu tulee olla saatavilla asiakkaan lähialueella ja näin ollen esimerkiksi vieruskunnan asiakkaat rajautuvat harmillisesti pois, vaikka he muuten hyötyisivät toiminnasta eläintilalla.

Kuva: Hevonen, aasit ja poni sulassa sovussa. Asiakkaat osallistuvat aasien hoitoon, niillä ei ratsasteta. Ponilla ja hevosella voi ajella esimerkiksi kärryillä.

Kuva: Alpakat ovat monelle uusi tuttavuus. Ne ovat uteliaita mutta hieman arkoja, kun iso ryhmä tulee vierailulle tarhaan.

Opintomatkan loppuhuipennuksena pääsimme näkemään Isokummun lammastilan ja tapaamaan pitkään alalla töitä pioneerina tehneen yrittäjä Satu Kumpulaisen. Hän on kehittänyt hoivamaatilatoimintaa sinnikkäästi Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa ja tuottaa tällä hetkellä työtoimintaa mielenterveyskuntoutujille yhteistyössä psykiatrin kanssa Soiten palveluseteliasiakkaille.

Tilalla kehitellään omaa kehräämää villan hyödyntämiseksi ja oma tilateurastamokin löytyy, jolloin lampaista ei tarvitse kuljetella kauas. Suomenlampaista ja kainuunharmaita on 280 uuhua, jotka karitsoivat syksyisin ja keväisin. Tilan monipuoliset palvelut työllistävät koko perheen, myös aikuiset lapset ovat töissä tilalla.

Kiitos huikeasta matkasta kaikille osallistujille – varmasti moni sai paljon ideoita vietäväksi omaan yritykseen tai työhön!

Raportin kuvat: Maija Lipponen ja Katja Keränen